

دانشگاه علوم پزشکی زابل

دانشکده پرستاری و مامایی

راهنمای نگارش پایان نامه های (کمی - کیفی) کارشناسی ارشد پرستاری داخلی جراحی

تهیه و تنظیم :

معاونت آموزشی دانشکده پرستاری و مامایی با همکاری تحصیلات تکمیلی دانشکده

راهنمای نگارش پایان نامه کارشناسی ارشد

۱- مقدمه

پایان نامه، اولین گام مهم در عرصه علوم و دانش و نخستین تلاش جدی برای یک نوشتار پژوهشی است. در عمل، پایان نامه نشریه ای علمی و یادبودی دائمی از توانمندی دانشجوی مقطع تحصیلات تکمیلی، به عنوان یک پژوهشگر و راوی دانش است. پایان نامه، ملاک و معیار سنجش کیفیت و کمیت در پژوهش های دانش پژوهان بوده و نشان دهنده سطح علمی و پژوهشی دوره های تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

راهنمای حاضر به عنوان الگویی برای تهیه پایان نامه های دانشجویان کارشناسی ارشد می باشد. یکی از اهداف مهم پایان نامه آشنایی عملی دانشجویان با روش پژوهش علمی است. شناخت معتبر تر و دقیق ترمبانی علمی موضوعات تخصصی، تسلط بر نحوه گردآوری مطالب و یافته ها، تنظیم و تحلیل دقیق اطلاعات علمی و بهره گیری از منابع جدید و معتبر، مهم ترین دست آورد فعالیت های پژوهشی در انجام پایان نامه است.

۲- ویرایش و ساختار ظاهری پایان نامه :

باید تمامی مشخصات مربوط به پایان نامه تایپ شده اعم از مشخصات دانشجو، استاد راهنما و مشاورین، عنوان پایان نامه و روش کار مطابق با پروپوزال تصویب شده دانشجو باشد. بر اساس آئین نامه برای انجام هرگونه تغییر در مشخصات فوق، دانشجو باید کتبا درخواست خود را بنویسد و پس از تأیید استاد راهنما در جلسه شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح و مورد تصویب قرار گیرد. هنگام تسویه حساب باید آخرین نسخه کامپیوتری مربوط به پایان نامه اصلاح شده به صورت یک فایل واحد (مشمول بر خلاصه فارسی و انگلیسی، صفحه عنوان، فهرست، تمامی فصل ها، جداول، نمودارها، منابع، پیوست ها) به انضمام دو فایل دیگر، یکی محتوی خلاصه فارسی و دیگری محتوی خلاصه انگلیسی روی CD تحویل واحد تحصیلات تکمیلی و پژوهش دانشکده گردد.

۲،۱- نوع کاغذ: مطالب باید در برنامه مایکروسافت ورد (word) و روی کاغذ سفید یک دست یک روی صفحه تایپ شود. نسخه های تهیه شده باید تمیز، بدون خط خوردگی و بدون استفاده از لاک غلط گیری باشد.

۲،۲- اندازه قلم: قلم متن و شماره صفحات برای حروف فارسی باید میترا (B Mitra) یا زر (B Zar) یا نازنین (B Nazanin) با فونت ۱۳ و برای حروف انگلیسی از قلم Arial یا Times New Roman با فونت ۱۲ باشد. (بدون استفاده از قلم ایتالیک یا ایرنیک) البته برای عناوین و فهرست می توان از فونت درشت تر یا پر رنگ Bold استفاده کرد به عنوان مثال، عناوین اصلی متن به اندازه ۱۶ عنوان های فرعی با اندازه ۱۴ و زیرعنوان های فرعی تر با اندازه ۱۲ متن جداول و نمودارها نباید از قلم ۸ کوچکتر باشد.

۲،۳- فاصله سطرها: فاصله سطرها در تمامی متن فارسی و انگلیسی باید ۱،۵ cm باشد. فاصله بین عنوان ها با متن قبل و بعد از عنوان ۱۵ (Pt) فاصله باشد. بین متن و جداول و فرمول ها نیز فاصله در نظر گرفته شود.

۲،۴- چهارچوب صفحات: کلیه بخش های پایان نامه کاملاً ساده و بدون کادر باشد. ابتدا و انتهای پایان نامه، قبل از شروع هر فصل و همچنین قبل از شروع بخش منابع، پایان نامه یک صفحه سفید بدون کادر که شماره و نام فصل و عنوان منابع با اندازه درشت و خوانا در آن درج شده قرار گیرد.

حاشیه متن از سمت راست و چپ هر صفحه پایان نامه به ترتیب ۳ و ۲/۵ سانتی متر باشد. حواشی بالا و پایین کاغذ ۲/۵ سانتی متر در نظر گرفته شود. این دستور شامل متن، نمودارها و دیگر قسمت های دیگر پایان نامه نیز می باشد. تمام متن باید در Portrait layout بوده و از نمای Landscape layout تنها برای جداول و تصاویر بزرگ استفاده شود.

۲،۵ – شماره گذاری صفحات ، جداول ، نمودارها و اشکال : شروع شماره صفحه از ابتدای فصل اول و پایان آن انتهای بخش مراجع باشد. صفحات بسم ال... الرحمن الرحیم ، صفحه عنوان، تقدیر و تشکر و صورتجلسه دفاعیه و چکیده فارسی، چکیده انگلیسی، صفحات سفید عناوین فصول که قبل از هر فصل قرار می گیرند بدون شماره صفحه باشد. در مورد فهرست و پیوست ها بهتر است از شماره گذاری بر اساس حروف ابجد (اف، ب، ج، د، ه و ...) استفاده شود. شماره صفحات باید در پایین صفحه و در وسط قرار بگیرد و از پایین صفحه ۱/۵ سانتی متر فاصله باشد. تعداد صفحات اصلی پایان نامه برای دانشجویان کارشناسی ارشد حداقل ۹۰ صفحه باشد. در صورت صلاح دید استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعداد صفحات می تواند افزایش یابد.

کلید جداول، نمودارها، و شکل ها به صورت جداگانه و به ترتیب شماره گذاری شوند. به این طریق که ابتدا شماره فصل و بعد شماره ترتیب قرارگیری ذکر شوند. مثلاً (جدول ۱-۴) یعنی جدول یک در فصل چهارم است. عناوین توضیح جداول در بالای جدول و عنوان نمودارها و شکل ها در زیر نمودارها یا شکل درج شوند. تعداد و اندازه جداول و نمودارها را به حداقل برسانید.

روابط ریاضی و فرمول ها نیز با توجه به فصل مربوطه و ترتیب قرارگیری شماره گذاری شوند. به عنوان مثال (رابطه ۷-۳) نشان دهنده هفتمین فرمول در فصل سوم است.

۲،۶ – نوع زبان : تمامی بخش های پایان نامه (از جمله جداول ، نمودارها، شکل ها، اعداد، شماره صفحات و...) باید فارسی باشد. در صورتی که معادل فارسی واژه های انگلیسی نامأنوس باشد، توضیح مختصری در کنار واژه و داخل پرانتز آورده شود. معادل انگلیسی واژه یا عبارت را نیز می توان در پاورقی ارائه نمود (در صورتی که متن فارسی است). در مواردی که لازم است از حروف اختصار انگلیسی در متن استفاده شود، ابتدا معادل فارسی را آورده و سپس حروف اختصار در پرانتز قرار می گیرد، و با شماره گذاری در بالای پرانتز، اصل کلمه یا عبارت انگلیسی در پاورقی ارائه می شود. مثلاً آزمون بدون استرس (NST) . آوردن اصل کلمه انگلیسی در پاورقی برای اولین بار ضرورت دارد ولی در صورت تکرار فقط کلمه اختصاری انگلیسی نوشته شود.

در متن باید نام اشخاص به فارسی نوشته شود و تلفظ انگلیسی آن به صورت زیر نویس نگاشته شود. عبارت مورد نظر توسط شماره کوچک و در بالا و سمت چپ آن مشخص و در زیر نویس توضیح آن آورده شود. در صدا علامت % در سمت چپ اعداد مشخص شود (برای پاورقی از قلم استفاده شده در متن با اندازه ۱۰ استفاده گردد.

۲،۷ – فهرست نویسی : منابع بر اساس روش تعیین شده ونکوور (Vancouver / ۱۹۷۸) شماره گذاری شود.

۲،۸ – فرمول ها و واحدهای اندازه گیری : سیستم واحدهای مورد استفاده در پایان نامه متریک است. در صورتی که از واحدهای دیگری استفاده شود باید معادل آن بر مبنای متریک آورده شود. فرمول ها نیز باید مانند جداول، نمودارها و تصویرها شماره گذاری شود و هر فرمولی که برای نخستین بار در متن می آید، باید تعریف شود.

۲،۹ – جلد پایان نامه: جلد پایان نامه باید از جنس مقوایی سخت با روکش کالینگور بوده و حدود ۲ تا ۳ میلی متر ضخامت داشته باشد. رنگ جلد پایان نامه برای دانشجویان کارشناسی ارشد آبی کتان و نوشته های روی جلد زرکوب مطابق فرم (۱-۳) باشد.

۲۱۰- صحافی: قبل از تکثیر و صحافی پایان نامه اطمینان حاصل شود که تمام اصول نگارش پیشنهاد شده توسط داوران و دانشکده و امضا های لازم (تأیید دفاع پایان نامه) کسب شده است و شمارش صفحات درست است. ضمناً، تمامی مستندات الکترونیکی پایان نامه را بر روی CD تهیه و به مدیر تحصیلات تکمیلی و معاونت پژوهشی دانشکده تحویل دهند.

۳- بخش های مختلف پایان نامه :

۱- جلد (صفحه عنوان فارسی روی جلدپایان نامه)

۲- صفحه عنوان فارسی داخل پایان نامه

۳- بسم ا... الرحمن الرحيم

۴- صفحه صورتجلسه و تأیید هیئت داوران

۵- صفحه تقدیم Dedication (اختیاری)

۶- صفحه تشکر و قدردانی Acknowledgment (اختیاری)

۷- شرح حال Biography (اختیاری)

۸- اظهارنامه (Declaration) یا صفحه تأیید صحت اصالت نتایج

۹- صفحه مجوز بهره برداری از پایان نامه (copy right)

۱۰- چکیده فارسی

۱۱- فهرست مطالب

۱۲- فهرست جداول (در صورت وجود)

۱۳- فهرست نمودارها و شکل ها (در صورت وجود)

۱۴- اختصارات (Abbreviation)

۱۵- متن اصلی شامل فصل های پایان نامه

۱۶- منابع و مراجع (Reference)

۱۷- پیوست (Appendix) (اختیاری)

۱۸- مقالات استخراج شده از پایان نامه

۱۹- صفحه چکیده انگلیسی

۲۰- صفحه عنوان انگلیسی داخل پایان نامه

۲۱- صفحه عنوان انگلیسی پشت جلد پایان نامه

۱،۳- طرح روی جلد : (به نمونه دربخش پیوست (فرم شماره ۱-۳ و ۱-۲) مراجعه شود. از بالای صفحه تا پایین آن به ترتیب:

آرم دانشگاه علوم پزشکی زابل (قلم Titr و ۱۵)

نام دانشکده پرستاری و مامایی (قلم Zar ، Bold و ۱۴)

عنوان پایان نامه (قلم Titr ، Bold و ۲۰)

پایان نامه برای دریافت درجه..... رشته.....گرایش ..... (قلم Zar ، Bold و ۱۴)

نام دانشجو (قلم Zar ، Bold و ۱۴)

استاد راهنما (قلم Zar ، Bold و ۱۴)

ماه و سال (قلم Zar ، Bold و ۱۲)

همین صفحه انگلیسی هم تنظیم شود.

۲،۲- صفحه عنوان فارسی داخل پایان نامه : شبیه صفحه روی جلد خواهد بود و در انتهای صفحه جمله :

« حق استفاده از مفاد پایان نامه برای دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی زابل محفوظ است»

۳،۳- بسم ... الرحمن الرحيم : از آنجایی که همه کارها با اراده خداوند متعال صورت می پذیرد. شایسته است که اولین صفحه پایان نامه به نام پروردگاری همتا مزین گردد.

۳،۴- صفحه صورت جلسه و تأیید هیئت داوران : تأییدیه هیئت داوران ، مجوزی برای کسب مدرک توسط دانشجو است. این صفحه مطابق با فرم پیوست (شماره ۱-۴) به نام مشخصات و امضای هیئت داوران اختصاص دارد.

۳،۵- صفحه تقدیم : دانشجو می تواند پایان نامه را به فرد، افراد یا سازمان حمایت کننده خاص تقدیم نماید. فقط در یک صفحه و انتخاب فونت به عهده دانشجو است.

۳،۶- صفحه تشکر و قدردانی : دانشجو می تواند تنها در یک صفحه از افراد یا سازمانی که در تهیه اطلاعات، راهنمایی، تأمین بودجه و کادر آزمایشگاهی که با وی همکاری داشته تشکر نماید.

۳،۷- شرح حال Biography (اختیاری)

۳،۸- اظهارنامه (Declaration) یا صفحه تأیید صحت اصالت نتایج : در این صفحه مطابق فرم (شماره ۱-۵) دانشجویگواهی می کند که نتایج پایان نامه کار اوست و از هیچ منبع و مأخذی کپی برداری نشده است.

۳،۹- صفحه مجوز بهره برداری از پایان نامه : در این صفحه مطابق فرم (۱-۶) اعلام می شود که بهره برداری از آن برای مقالات با ذکر منابع بلامانع است؛ اما در موارد خاص باید با اجازه کتبی دانشگاه صورت گیرد.

۳،۱۰- چکیده فارسی: شامل زمینه و هدف / روش کار/ نتایج / نتیجه گیری نهایی و واژه های کلیدی می باشد و باید حداکثر ۲۵۰ کلمه و از فونت ۱۱ و فاصله خط ۱ استفاده شود. در چکیده از اشاره به تاریخچه / زمینه تحقیق ، توصیف تکنیک ها، بحث و ذکر منابع خودداری شود. در زیر هر چکیده حداکثر ۵ واژه کلیدی براساس لیست MeSH انتخاب شود.

۳،۱۱ – فهرست مطالب: شامل فصل اول / دوم / سوم / چهارم / پنجم / منابع و مأخذ پیوست ها / چکیده انگلیسی / صفحه عنوان به زبان انگلیسی.

۳،۱۲ – فهرست جداول: فهرست کلیه جداول همراه با شماره و عنوان در جدول ذکر گردد.

۳،۱۳ – فهرست نمودارها و شکل ها: فهرست تصاویر و نمودارها همراه با شماره تصویر یا نمودار و عنوان و صفحه آن نوشته شود.

۳،۱۴ – اختصارات – (Abbreviation): این فهرست عبارت است از کلیه علائم و اختصاراتی که در متن به کار رفته است. در این فهرست علائم و اختصارات در سمت چپ و توضیح آنها در سمت راست درج شود. در ترتیب قرار گرفتن علائم و اختصارات ابتدا حروف انگلیسی و سپس حروف یونانی نوشته شود.

۳،۱۵ – متن اصلی شامل فصلهای پایان نامه:

فصل اول: مقدمه: شامل بیان اهمیت مسأله پژوهش / اهداف و فرضیه های پژوهشی / تعریف متغیرها / پیش فرض های پژوهش است.

بیان مسأله: بیان مسأله به معنای توصیف و توجیه موضوع پژوهش است. در این قسمت باید به این سؤال جواب داده شود که چرا مسأله پژوهش مسأله ای است که باید مورد تحقیق علمی قرار گیرد. اصل کلی در بیان مسأله رعایت یک روند منطقی است به طوری که شروع آن با مشکل و ختم آن با هدف تحقیق می باشد.

در بیان مسأله معلوم می شود که بروز و شیوع مشکل چقدر است؟ چه کسانی را در بر می گیرد؟ این موضوع از چه زمانی و به چه ترتیبی در جامعه بصورت مسأله درآمده و چه تحولی داشته است؟ دلایل احتمالی مشکل چیست؟ چه راه حل هایی تاکنون بکار رفته است؟ و تا چه اندازه موفق بوده است و چرا این روش انتخاب شده است؟ همچنین در این قسمت تحقیقات دیگران مرور می شود و نواقص موجود مشخص می گردد. لازم است عوارض ناشی از تداوم مشکل و فواید ناشی از اجرای تحقیق و کاربرد آن له روشنی مطرح گردد. ضمناً منابع هر مطلبی که در این فصل ارائه می شود در متن با شماره مشخص شود.

اهداف: اهداف باید صریح، روشن، بدون ابهام و واقع بینانه باشد و بصورت منطقی و با افعال رفتاری بیان شود. اهداف باید با عنوان، بیان مسئله، فرضیه و سئوالات پژوهش هماهنگ باشد.

فرضیه و سئوالات: بصورت یک جمله خبری و حتی المقذور جهت دار نوشته شود و حاوی یک پیشگویی باشد و زیربنای علمی داشته باشد.

تعریف متغیرها: در تعریف نظری متغیرها باید از یک مرجع استفاده نمود و به طور دقیق و واضح با کلمات ساده آن را تعریف کرد. در تعریف علمی متغیر به صورت واقعیاتی قابل اندازه گیری با کلمات ساده و واضح بیان شود.

پیش فرض ها: جملاتی هستند که درستی و اعتبارشان پذیرفته شده است و احتیاج به استدلال ندارند و مساله پژوهش براساس آن بنا نهاده شده است. بنابر اصول پیش فرض ها، همه پدیده ها دلایل پیشین دارند، حوادث طبیعی برحسب تصادف نیستند و احتمالاً بنابر دلایلی هستند.

فصل دوم: شامل چارچوب پژوهش و مروری بر مطالعات است.

چارچوب پژوهش: مطالعات تحقیقی چارچوبی از دانش زمینه ای دارند که پایه های مطالعه را تشکیل می دهد. اگر مطالعه بر اساس مدل پنداشتی ویژه ای طراحی شده باشد به آن چارچوب پنداشتی می گویند و اگر بر اساس تئوری خاصی برنامه ریزی شده باشد به آن چارچوب نظری می گویند.

مروری بر مطالعات: مروری بر مطالعات به معنای جستجوی منابع اطلاعاتی مختلف به منظور دستیابی به جنبه های مختلف موضوع پژوهش است که برای محقق فرصتی فراهم می سازد تا درک کند در این زمینه چه کارهایی انجام شده و چه اطلاعاتی در این زمینه وجود دارد و ا باید از کجا شروع کند و یا چه کاری انجام دهد. در حقیقت مروری بر مطالعات خلاصه ای از نکات اصلی، نتیجه گیری و عمومی خلاء موجود در مطالعات و کاربرد در تحقیق می باشد. در هنگام سازمان دهی مرور مطالب، اول بحث را به مطالعاتی که حداکثر ارتباط را با مطالعه حاضر دارند اختصاص دهید.

فصل سوم (روش تحقیق): شامل نوع پژوهش / جامعه پژوهش / محیط پژوهش نمونه پژوهش / روش نمونه گیری / حجم نمونه و روش محاسبه آن / مشخصات واحد پژوهش و معیارهای ورود و خروج مطالعه / توضیح ابزار گردآوری اطلاعات و روایی و پایایی ابزار / روش گردآوری اطلاعات / روش تجزیه و تحلیل داده ها / محدودیت های پژوهش و ملاحظات اخلاقی است.

فصل چهارم (یافته ها): مطالب این بخش تنها براساس یافته های حاصل از پژوهش تنظیم می گردد و شامل اطلاعات نوشتاری، جدول و نمودارها می باشد. باید ذکر اطلاعات یکسان در الگوهای متفاوت (متن / جداول و نمودار ...) پرهیز شود. البته ضروری است یافته ها در ابتدا با جملات ساده و روان بیان شده و برای بیان جزئیات به جدول و نمودار استناد شود. این فصل به بیان یافته ها اختصاص دارد نه تفسیر آنها لذا صرفاً نتایج به ترتیب منطقی و متناسب با اهداف و فرضیاتی که بیشتر در پروپوزال طراحی شده بود بیان گردد و از تناقض گویی پرهیز شود.

فصل پنجم (بحث و نتیجه گیری): این فصل شامل قسمت های بحث / نتیجه گیری / پیشنهادات است.

۳،۱۶- منابع و ماخذ (مرجع نگاری)

برای نگارش فهرست منابع متون علمی پزشکی روش ونکوور (Vancouver / ۱۹۷۸) مورد استفاده در پایان نامه ها و مقالات بسیاری از دانشگاه های علوم پزشکی کشور است. به دانشجویان عزیز توصیه می گردد جهت تسهیل در فرآیند نگارش و ویرایش و اصطلاحات بعدی نرم افزار End Note برای رفرنس نویسی پایان نامه استفاده گردد.

فهرست نویسی به روش ونکوور : در این روش منابع مورد استفاده از آنها در متن و با اعداد در داخل پرانتز (برای هر مرجع یک عدد اختصاص می یابد) در انتهای متن به کار می رود.

نکات کاربردی در فهرست نویسی منابع لاتین:

- این اعداد بعد از نقطه و کاما در آخر هر جمله و قبل از دونقطه (: و سمی کولن (: قرار می گیرند.
  - چنانچه منبعی به دفعات در یک متن مورد استفاده قرار گیرد همان شماره استناد اول دوباره ذکر می شود و تغییری در شماره استناد آن داده نمی شود.
  - وقتی در یک محل در متن به منابع متعددی استناد می شود، از خط فاصله (-) برای توالی اولین عدد و آخرین عدد از ویرگول (،) برای جداسازی شماره متعدد استفاده می شود. مثال : (۳،۷،۹-۵)
  - در این شیوه منابع و ماخذ به همان نظم و ترتیبی موجود در متن تنظیم می شود نه بر حسب حروف الفبا.
  - تا ۶ نویسنده آورده می شود و در صورتی که تعداد نویسندگان بیشتر باشد کلمه همکاران (etal) آورده می شود. ما بین نام نویسندگان از ویرگول و یک فاصله استفاده می شود.
  - از بکارگیری خلاصه مقالات به عنوان منابع پرهیز شود. مقالاتی که جهت چاپ تایید شده ولی هنوز به چاپ نرسیده باید به عنوان در دست چاپ (in press) یا در دست انتشار (forthcoming) مشخص شوند.
  - برای استناد به مقاله لاتین عناصر مورد استفاده به صورت ذیل می باشد:
- نام خانوادگی نویسنده (یک فاصله) حرف اول نام کوچک و نام میانی (بدون فاصله و نقطه گذاری) (نقطه) عنوان مقاله (نقطه) عنوان مجله (اختصار استناد دارد نام مجله) (یک فاصله) سال انتشار (سمی کولن) (بدون فاصله و نقطه گذاری) (نقطه) شماره (دو نقطه) شماره صفحه.
- برای استناد به کتاب لاتین عناصر مورد استفاده به صورت ذیل می باشد:
- نام خانوادگی نویسنده (یک فاصله) حرف اول نام کوچک و نام میانی (بدون فاصله و نقطه گذاری) (نقطه) عنوان کتاب (نقطه) شماره ویرایش (نقطه) محل نشر (دو نقطه) ناشر (سمی کولن) سال نشر (نقطه).

۱۷،۳- پیوست (appendix) : چگونگی تهیه محلول ها و مواد در صورتی که تعداد زیادی باشند در پیوست آورده می شود. جزئیات

نتایج آزمایشگاهی و جداول مربوط به تک تک نمونه ها (بیماران) به صورت جدول در پیوست ارائه می گردد.

۳،۱۸ - انتشار مقاله از پایان نامه با اجازه استاد راهنما و اساتید مشاور صورت می گیرد.

۳،۱۹ - صفحه چکیده انگلیسی : پس از پیوست ، چکیده انگلیسی مطابق با چکیده فارسی تنظیم شود .

۳، ۲۰ – صفحه عنوان انگلیسی داخل پایان نامه : این صفحه ترجمه انگلیسی عنوان فارسی داخل پایان نامه است(فرم شماره ۱-۷).

۳، ۲۱ – عنوان صفحه انگلیسی پشت جلد پایان نامه : این صفحه مطابق با فرم شماره ۸-۱ ترجمه انگلیسی عنوان جلد پایان نامه است.

✓ نکات اختصاصی برای نگارش پایان نامه های کیفی

مطالعات کیفی عموماً در صدد کشف مفاهیم و روابط آن‌ها در عرصه طبیعی وقوع پدیده‌ها می‌باشند. اهداف تحقیقات کیفی بر اساس پارادایم و روش مطالعه متفاوت می‌باشد. عموماً محققین کیفی اقدام به توصیف و تفسیر یک پدیده از دیدگاه افراد مشارکت کننده در مطالعه می‌نمایند. این محققین سعی می‌کنند حتی الامکان از سوگیری و پیش زمینه‌های قبلی که دارند، اجتناب کنند. لذا دینفعان و استفاده کنندگان تحقیق تصمیم می‌گیرند که چگونه از نتایج مطالعه استفاده نمایند.

بر خلاف تحقیقات کمی که مبتنی بر فلسفه اثبات گرایی هستند و در صدد کشف یک حقیقت واحد و قابل اثبات هستند، تحقیقات کیفی واقعیت‌ها را از زاویه دید افرادی که با پدیده‌های مختلف روبرو می‌شوند، تبیین و توصیف می‌کنند. برای سازماندهی بهتر ایده‌ها و اهداف محققین، بهتر است نکات اصلی که در یک تحقیق کیفی مد نظر قرار می‌گیرد در قالب چارچوبی مشخص گردد چارچوب پیشنهادی به شرح ذیل می‌باشد:

فصل اول: معرفی پژوهش

۱-۱- مقدمه و اهمیت پژوهش

مقدمه:

۱-۱-۱- مشخص نمودن موضوع و تمرکز پژوهش (Topic and focus)

۱-۱-۲- مشخص کردن پیشینه مطالعه (Background to the study)

۱-۱-۳- مشخص کردن اهمیت، ضرورت و ارزش مطالعه بر مبنای مروری مختصر بر مطالعات و دانش

موجود و نقد آنها

۱-۱-۴- توضیح در مورد انتخاب زمینه پژوهش (Context & Setting)

۱-۱-۵- مروری بر روش مطالعه و نقش پژوهشگر که شامل معرفی مختصر رویکرد مطالعه می‌باشد.

۱-۱-۶- مفروضات پژوهشگر: در صورت ضرورت، شفاف نمودن پیش فرض‌ها، باورها، علایق و تجربیات و

تورش‌های پژوهشگر

۱-۲- اهداف پژوهش: مشخص کردن اهداف پژوهش (کلی و اختصاصی)

۳-۱ - **سوالات پژوهش:** مشخص نمودن سوالات پژوهش که مبتنی بر اهداف بوده و کاملاً واضح و ساده باشد.

۴-۱ - **خلاصه فصل:** توضیح مختصری در مورد محتوای فصل حداکثر در یک صفحه داده می‌شود.

فصل دوم: ادبیات پژوهش

۲-۱ - پارادایم‌های اساسی و مهم پیرامون موضوع پژوهش

۲-۱-۱ - نظریه فصل پارادایم‌های اساسی و مهم پیرامون موضوع پژوهش: چارچوب پنداشتی بر مبنای

نظریه پژوهش و تجربه ترسیم می‌شود و رابطه بین سازه‌ها و ایده‌ها را می‌آزماید، ترسیم می‌کند.

۲-۲ - پارادایم پژوهش: تعیین نوع مطالعه کیفی، شرح پایه فلسفی روش تحقیق، شرح پیش فرض‌های

تحقیق، بر مبنای نظریه یا فلسفه انتخاب شده، دلایل انتخاب این نظریه یا رویکرد فلسفی با توجه به تناسب

آن با موضوع و روش تحقیق، بحث در مورد گام‌ها و تعریف واژه‌ها در صورت لزوم.

۲-۳ - مرور متون (Review of literature)

۲-۳-۱ - معرفی محتوا، حوزه (scope)، سازماندهی و استراتژی مرور

✓ توصیف چگونگی جستجو و دستیابی به مطالعات: معرفی موتورهای جستجو و کلید واژه‌ها

✓ جستجو باید عمیق و جامع باشد

✓ مشخص گردد چه کسی و در چه زمانی پژوهش را انجام داده و نتایج آن چه بوده‌اند

✓ این بخش با بیان مسئله، هدف و سوالات پژوهش کاملاً مرتبط است

✓ به صورت منطقی از موضوع اصلی به موضوعات زیر مجموعه و از کل به جزء سازماندهی می‌شود.

✓ تبیین و نقد مطالعات قبلی و مشخص نمودن جایگاه پژوهش حاضر به لحاظ موضوعی و روش شناختی

۳-۲- خلاصه فصل: شامل ارائه خلاصه جامعی از فصل به همراه برجسته نمودن نکات مهم است.

فصل سوم: روش شناسی پژوهش (Methodology)

۳-۱- مقدمه: بیان هدف و معرفی سازماندهی فصل

۳-۲- نوع مطالعه

۳-۳- محیط پژوهش (Research setting/context)

در این بخش انتخاب محیط پژوهش به همراه استدلال مربوطه برای این انتخاب آورده می‌شود.

۳-۴- جامعه، مشارکت‌کنندگان و منابع داده‌ها در مطالعه

✓ روش و فرآیند انتخاب مشارکت‌کنندگان از جامعه کل مشارکت‌کنندگان (چگونگی انتخاب و دستیابی به مشارکت‌کنندگان)

✓ معرفی تعداد مشارکت‌کنندگان و ویژگی‌های آن‌ها (ویژگی‌های دموگرافیک و مرتبط)

✓ استدلال کفایت نمونه‌گیری (به ویژه در شرایط خاص مثل مطالعات موردی)

۳-۵- فرآیند جمع‌آوری و تولید داده‌ها

✓ توصیف گردآوری داده‌ها مبتنی بر چارچوب نظری (theoretical framework): در صورتی که یک چارچوب نظری ویژه، محور کار باشد.

✓ توصیف دقیق هر آنچه پژوهشگر به دنبال یافتن آن بوده است.

✓ توصیف روش و چگونگی گردآوری داده‌ها (مثل روش مصاحبه و چگونگی سازماندهی و مدیریت مصاحبه‌ها: زمان، مکان، ثبت و ضبط، توسط چه کسی) و معرفی کلیه ابزارهایی که بدین منظور استفاده شده‌اند (همانند راهنماهای مصاحبه و ...)

۳-۶- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

✓ معرفی و استدلال انتخاب الگو یا روش(های) تحلیل داده‌ها

✓ توصیف کامل چگونگی مدیریت داده‌ها تا دستیابی به یافته‌ها (findings)

۳-۷- صحت و اعتبار داده‌ها

✓ در این بخش نحوه تأمین صحت و استحکام داده‌ها توضیح داده می‌شوند.

۳-۸- محدودیت‌های مطالعه

✓ تشریح ضعف‌های بالقوه مطالعه

✓ محدودیت‌ها شامل شرایط خارجی هستند که محدوده مطالعه را تحت تأثیر قرار داده و یا بر نتایج مطالعه تأثیر می‌گذارند

✓ در مطالعه کیفی قصد بر این نیست که (با انتخاب جامعه وسیعتر) تعمیم پذیری افزایش یابد بلکه تمرکز بر انتقال پذیری است (که شامل توانایی برای کاربرد یافته‌ها در محیط‌ها یا زمینه‌های مشابه است).

۳-۹- ملاحظات اخلاقی مطالعه

۱۰-۳- خلاصه فصل: شامل ارائه خلاصه‌ای از فصل به همراه برجسته نمودن نکات مهم است.

فصل چهارم: یافته‌ها

۴-۱- مقدمه

✓ در این قسمت خلاصه‌ای از چگونگی تحلیل داده‌ها و نحوه سازماندهی فصل (منطبق با سوال پژوهش، چارچوب پنداشتی و طبقات و درونمایه‌ها) آورده می‌شود.

۴-۲- یافته‌ها

✓ یافته‌ها به صورت سازماندهی شده ارائه شوند و در قالب زمینه (Context) به طور کامل توصیف گردند.

✓ در صورتی که مطالعه به ارائه مدل منجر شود، لازم است تفسیر همزمان با یافته‌ها انجام گردد.

فصل پنجم: خلاصه، بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۵-۱- مقدمه

مقدمه شامل مروری بر سازماندهی و نیز محتوای فصل است.

۵-۲- بحث

✓ تفسیر، نمایش و معرفی یافته‌ها در بافت یافته‌های سابق

✓ مرتبط کردن یافته‌ها با مطالعات قبلی توأم با ارائه شواهد کافی و مرتبط و نقدی بر یافته‌ها کنونی صورت می‌پذیرد. تفسیرهای جایگزین نیز (معمولاً برای یافته‌های غیر منطبق یا غیر منتظره) آورده می‌شوند.

✓ بازگویی مجدد محدودیت‌های پژوهش: همانند توضیح در مورد احتمال اینکه یافته‌ها در زمینه‌هایی از جامعیت برخوردار نبوده و سوالاتی که احتمالاً پژوهشگر نتوانسته پاسخ گوید.

۳-۵- نتیجه‌گیری

✓ نتایج شامل عبارات و جملاتی فراگیر و جامعی است که این پژوهش به دانش موجود افزوده است.

۴-۵- پیشنهادات و کاربرد یافته‌ها

✓ پیشنهادات شامل تبیین کاربرد یافته‌های پژوهش برای آموزش، پژوهش، سیاست‌گذاری و عملکرد بوده و راه را برای پژوهش‌های آتی هموار می‌کنند.

✓ کاربرد یافته‌ها باید کاملاً واقع‌بینانه و در محدوده یافته‌ها باشد نه فراتر از آنها

✓ پیشنهادات برای پژوهش‌های بعدی باید کاملاً مبتنی بر یافته‌ها باشد نه فراتر از آنها و در قالب کاربرد یافته‌ها آورده شوند.

پیوست‌ها:

رضایت نامه

تأییدیه‌ها

فهرست کدها

راهنمای مصاحبه

سایر موارد مورد نیاز بر اساس روش‌شناسی تحقیق

لازم به ذکر است که دانشجویانی که پایان نامه کیفی دارند تمامی مطالب ذکر شده در راهنمای نگارش پایان نامه کمی از نظر نوع و اندازه فونت و ترتیب مطالب و صفحات و... مشابه می باشد و بایستی رعایت شود.

دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان پایان نامه یا رساله

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته پرستاری داخلی جراحی

استاد راهنما

استاد مشاور

نام دانشجو

ماه/سال

کد پایان نامه:.....

دانشکده پرستاری و مامایی

عطف: عنوان پایان نامه-نام دانشجو کد ثبت:

عنوان پایان نامه یا رساله

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته پرستاری داخلی جراحی

استاد راهنما

استاد مشاور

نام دانشجو

۱۳۹۵.....

فرم 1-5 تأییدیه صحت پایان

بسمه تعالی

اینجانب.....دانشجوی رشته.....، مقطع تحصیلی .....به شماره دانشجویی ..... تأیید می نمایم که کلیه نتایج این پایان نامه ، کار اینجانب و بدون هرگونه دخل و تصرف است و موارد نسخه برداری شده از آثار دیگران را با ذکر کامل مشخصات آورده ام. در صورت اثبات خلاف مندرجات فوق، به تشخیص دانشگاه مطابق باضوابط و مقررات حاکم (قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی ، ضوابط و مقررات آموزشی ، پژوهشی و انضباطی.....) با اینجانب رفتار خواهد و حق هر گونه اعتراض در خصوص احقاق مکتسب و تشخیص و تعیین تخلف و مجازات را از خویش سلب می کنم. در ضمن ، مسئولیت هر گونه پاسخگویی به اشخاص ، اعم از حقیقی و حقوقی و مراجع ذی صلاح(اعم از اداری و قضایی)، بر عهده خودم خواهد بود و دانشگاه هیچ مسئولیتی در این باره نخواهد داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضاء و تاریخ

حق برداشت

نسخه برداری (به هر روش) چه از متن کامل یا از استخراج ها ، تنها با هماهنگی استاد راهنما دو نویسنده ثبت شده و بر اساس دستور العمل ارائه شده توسط کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی زابل امکان پذیر است. جزئیات از طریق پژوهش دانشکده مربوطه قابل دسترسی است. تکثیر نسخه های بیشتر به هر شکل از کپی ها موجود، بر اساس این دستور العمل بدون اجازه کتبی نویسنده، امکان پذیر نیست.

مالکیت حقوق معنوی ذکر شده در این پایان نامه ، متعلق به دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی زابل است. در صورت هر گونه توافق قبلی بر خلاف این مالکیت با شخص سوم، امکان استفاده بدون اجازه کتبی دانشکده که شرایط چنین توافقی را تعیین می نماید، مجاز نمی باشد.

استفاده از پایان نامه در مقاله ها یا هر نوشته علمی، منوط به ذکر منبع و با رعایت ضوابط دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی زابل می باشد. نویسندگان مقالات استخراج شده از این پایان نامه ملزم به درج آدرس خود تحت عنوان:

دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی زابل و

"Faculty of Nursing and Midwifery, Zabol University of Medical Sciences"

هستند.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضاء و تاریخ

فرم شماره 1-7 نمونه صفحه عنوان انگلیسی
داخل پایان نامه کارشناسی ارشد

Zabol University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery

Title

A Thesis Presented for degree of Master of Science in.....

Supervisor:

Dr.....

Advisor:

By:

.....

Month\Year

Code No.....

فرم شماره 1-8 نمونه عنوان انگلیسی طرح
روی جلد پایان نامه کارشناسی ارشد

Zabol University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Title

A Thesis Presented for degree of Master of Science in.....

Supervisor:

Dr.....

Advisor:

By:

.....

Month\Year

Code No.....